

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pet-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nič slovenskih šolskih otrok v Mariboru.

Zanimivo je, kako je bivši naučni minister Stremayr utemeljeval v budgetnem odseku na Dunaji nemško učiteljske in vadnice v Mariboru. Dejal je, da je vadnica na tamošnjem učiteljski za to nemška, „ker nij nič slovenskih otrok“, da pa je on nasvetoval vodji učiteljske, naj pripravnik vodi v slovenske šole v okolico, da se ti navadijo tudi občenja in predavanja pri otrocih slovenskih staršev. To se s prva tuje jako logično in primerno tudi odnošajem; od blizu pogledano pa je to utemeljevanje nelogično, nedosledno in udarec v obraz narodu slovenskemu!

Kolikokrat smo že naglašali, da je učiteljsko izobraževališče temelj, podloga ljudskim šolam. „Na mariborske vadnice nij nič slovenskih otrok“. To sicer nij res. Pa dobro, vzemimo za en trenutek, da je ta premisa resnična in trdimo nadalje, da je učiteljsko izobraževališče v Mariboru samo za mesto, tedaj bi bil zaključek, da je treba tam samo nemške vadnice, istinit, resničen. Ali to je, neistinita sta oba pogojna stavka: na mariborske vadnice je slovenskih staršev deca, in učiteljsko izobraževališče nij samo za to, da daje samo mariborskim meščanom učitelje, nego ti učitelji dobé službe potem mej slovenskim kmetom. In to ve dobro tudi g. Stremayr, ustavaški največji pedagog, kateremu se pa bodo znanerci rogali, ter njegovim ustvaritvam, zato „je priporočil, naj vodja mariborskega učiteljske pelje pripravnik čisto v slovenske okoliške ljudske šole, da se tam navadijo slovenskega predavanja.“ Tedaj v Mariboru nij treba slovenske vadnice na učiteljski, „ker nij slovenskih otrok“, a g. Stremayr vendar uvidi, da pripravnikom treba znati slovenski obcevat, z deco, za to jih podi v okoliške slovenske šole. To je smesna logika, ki tira pojem učiteljskih vadic ad absurdum. Saj so vadnice, ta neobhodno potrebni dodatek vsakemu učiteljskemu izobraževališču, — če se jako ne motimo, v to svrhu ustvarjene, da se kandidatje za svoj poznejši posel vadijo. In potrebe slovenskega učiteljskega izobraževališča in njega slovenske vadnice je dokazal g. Stremayr sam s tem, ker poganja tamošnje učiteljske pripravnik v okoliške slovenske šole, ki pa nijso vadnice, vadit se.

Kaj pa je dejal g. bivši naučni minister o naši ljubljanske vadnici? Nič, molčal je, da si bi nam bil vrlo ustregel, ko bi nam bil navel razlogov, zakaj je tukaj vadnica nemška. Razlogov, katere je navel za mariborsko vadnico, bi on v tem slučaju ne mogel ukoristiti si, kajti na tukajšnji vadnici so celo

otroci slovenskih odličnih narodnjakov, zato, čujte, da se nemški nauče. Na ljubljanske vadnici, da se nauče nemški, in sicer v šoli, kjer bi se imeli vaditi slovenski kandidatje, ker bodo potem izključivo učitelji slovenskih otrok! In to naj bi bila „musterschule“? Radovedni smo, je-li g. Stremayr tudi vodji ljubljanskega učiteljskega izobraževališča nasvetoval ali ukazal, ker so „državni“ interesi zahtevali doslej, da je v Ljubljani bila nemška preparandija in nemška vadnica za poznejše učitelje slovenskih otrok, — da je tudi ta vodil svoje pripravnik v okoliške šole ljubljanske? In kaj je z ljubljanskim izobraževališčem za učiteljice in njih vadnico, zakaj g. Stremayr o tem zavodu nij nobene črhnil? Menda za to ne, ker je osobito ta zavod po njegovem pedagogičkem okusu, iz katerega prihajajo učiteljice, ne umemo svoje jezika in širše nemško „kulturo“, ker se svoje domače nijso navadile nikdar. Sicer je pa to ono poglavje, o katerem nam bode še govoriti.

Da! šolstvo je pod odšlim bivšim ministrom pri nas popolnem na glavi stalo, teško je človeku o njem neironično pisati! Upajmo da bode pod novim ministrom kaj zboljšalo se.

Naši nasprotniki.

Nij je dobe v vsej obširnej svetovnej zgodovini, v katerej bi si ne bila stala gospodujoča ljudstva v resnem, da krvavem nasprotju. A ne sami izvoljeni, maziljeni, svet pretresujoči narodi so brusili neprenehoma meče ne toliko za svojo eksistenco kot za slavo svojega imena, temu celotno udje ene družine, veje istega narodnega debla so ječale pred stoletji kot še denes druga pred drugo po izreku: „moč velja, pravica le milosti berači“. In tudi pri nas, žalibože v prelepi domovini nadkriženi od dvojnega avstrijskega orla, je uresničena starodavna tradicija: eden hlapčuje, da gospodari drugi, eden kaže golo hrbtišče, da poskuša sosed nad njim svojo moč.

Žalibože, rečemo še en pot, vè tudi mala, pohlevna za vse lepo in pravo navdušena veja mogočnega slovanskega debla, naša premila, slovanska domovina, kako brez vsacega pomena se glasi „suum cuique“, vsakemu svoje; ona opravičena tožba, ona sè solzami premočena prošnja, katero ponavljamo že leta in leta, pri katerej bi morali že opešati — ko bi ne bili potrpežljiv mehki lipovi les, — slovanska raja.

In kdo so naši nasprotniki, kdo protivniki brez srca, — brez pravočutja, da, pravi junaki srednje dobe zaščiteni za maso svoje zvišnosti ali tudi za brezveljavni šovinizem duševne, namišljene kreposti?

Niti številna moč, niti pravica, niti du-

ševne zmožnosti, niti historičen privilegij jim ne stiskajo meča zoper nas v roke, — temuž le srd, zaničevanje, mrznja do vsega, kar je slovanskega; to je njih karakteristika in s takim orožjem je boj težak na naši strani, — kjer vlada fanatizem, ondi je brez veljave vojaška taktika, kjer kraljuje strast, umre zadnja iskra pravicoljubja in poštenosti.

Pod krinko ustavoverstva in navideznega patrijotizma, v zatišji centralizacije in porabe vseh mogočnih sumničenj, skušajo naši jezikovno tuji sosede, ali pa, kar je še bolj žalostno, renegate, sinovi naših mater, nad nami svojo moč in prisegajo, da nam bijejo boj do njihovega ali našega zadnjega izdihla.

To je edino, kar nam imponira. Njihova doslednost in vstrajnost v krivicah proti nam je občudovanja vredna in zapišimo si jo globoko v srce in v poduk.

Sovražne sisteme se menč, vlada sama nam vsaj videzno kaže smehljajoče lice, podaja nam vsaj nekaj prstov, če ne še cele roke, spoznava, da smo tudi Slovenci državi zvesti in vstrajni sinovi na bojnem polju za slavo — pravične — Avstrije, a naši in tudi vladni nasprotniki, peščica ustavovercev in centralistov je zaslepljena, strastna bolj, kot kedaj.

Še enkrat ponavljam, respektirajmo vstrajnost protivnikovo, da, učimo se celo od nje, a tolaži nas naj tudi misel, da pravica posled zmaga, da se tudi mi ne strašimo „Termopila“, kjer prej izdihne zadnji naš borilec, kot da ti pustil le eno ped svete nam slovanske domovine brezsrčnemu protivniku. L—.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. februarja.

Nemški **ustavoverni** časopisi se hudejejo, da je Kriegsau, ki se nij s financami pečal, vendar finančni minister postal, a Conrad, ki je bil le višji administrativni uradnik, da je naučni minister. Oni pravijo, da bi bila morala za obe mesti strokovnjaka izbrana biti. To pravijo isti ustavoverni listi, ki so prej popolnem zadovoljni bili, da je državnega pravdnika substitut, Hlumetzky, postal bil trgovinski minister, advokat Giskra minister notranjih stvari, deželne sodnije svetovalec, Stremayr, naučni minister itd. Njih razlogi jih tepó same po ustih. Ali, kar je zame prav, to nij zate prav — je nemško-liberalno načelo.

„Agramer Zeitung“ poroča, da ima krajski upravitelj general Filipović nalog in je ukazal utelovljenje **Krajine** Hrvatske. Potrjuje tudi, da je ban Mažuranić, odkar je prišel z Dunaja, izročil uradno poslovanje sekcijskemu čefu Živkoviću, Sicer pa glej naš dopis iz Zagreba. Skoro bomo videli, kaj je istina.

Vnanje države.

O najnovejšem, petem napadu na **ruskega** carja se poroča: Razpok podkopa je bil silen, povsod na okolo so ležali ranjeni

list primerja z „N. Fr. Presse“: Kar je „N. Fr. Pr.“ za Slovane, to je „Sl. Nar.“ za Hrvate! Prijazen članek Hrvatom je v njem bela vrana, kateri tak dopis našel se je onda, ko je Jurčič, urednik „Slov. Nar.“ one dni boloval, in ko je nekdo drugi uredništvo prevzel bil. (Kolikor se domisljimo, bil je slučajno tačas en sam dopis vtihotapil se v naš list, ki je hvalil Starčevičevce pod (pri nas menjnanim) imenom „stranke prava“. Ur.) Iz tega dalo bi se, ako ne sklepati, ali vendar sumiti, pravi „Sloboda“ da je ravno ta gospod zagrižen sovražnik vsega, kar je hrvatsko. (Gosp. urednik! To se najbolj vas tiče: „Tu slutanju mogla bi potrditi jedna druga činjenica Možda je dobil odkud drugu plaču, neg li ju je mogao u Hrvatskoj dobiti.) Tu bi se moglo nekaj reči. Ker uže spominja „N. Fr. Pr.“, moramo mu naznaniti, da se uredništvo „N. Fr. Pr.“ nahaja v židovskih rokah. Morebiti bi se smelo tudi slavnej sušaškeje „Slobodi“ to očitati?! Ravno uredništvo „Slobode“ je v rokah obrezanih in neobrezanih Židov. Hrvatski starčevičevci, ta sekta političnih norcev in nihilistov, se rekrutirauže iz vrednega židovskega elementa. Zato nam nij treba navoditi posebnih dokazov. Ker se uže urednik „Slov. Nar.“ osobno napada, ne moremo zmolčati, da ime gospoda Grünhut Moser (Hinkovič) beri tudi: Grünhut Moser, ne kaže, da so prišli ti ljudje „iz velike bele Hrvatske“, tudi se nobeden od dvojice nij pokazal „zaslužan muž po hrvatsku knjigu“, no tim več blišče se njihova imena mej najšoviniističnijimi novinarji, kakoršni so mogoči le pri nemških židovih in pri židovih došlih v Hrvatsko. Ono malo, kar so oni pisali, to je edino največji politični fanatizem, zlobna potvora in zvijača, za katero jih je „Obzor“ z imenom „puerov“ počastil, a drugi čestiti Hrvatje so jim dali ime „steklišev“ menda od steklih psov. Kakor se vidi je gosp. Slobodar slabo strune napel, da je „Slov. Nar.“ prisposobil z „Presso“, ker ravno hrvatsko-židovska „Sloboda“ je prava hči dunajske nemško-židovske „Presse“ in kar je „Presse“ za Slovane, to je „Sloboda“ za Jugoslovane.

Nemilo so me zadele besede iz peresa piščočega bratski nam slovenski jezik, kako nam spotika z nekim zadostjenjem, da némamo večine v deželnem zboru, da némamo slovenskih srednjih šol, da se ne uraduje slovenski. Tega nam kdo, ki slovanska ali prava hrvatska kri v njem teče, ne more z veseljem očitati, to more le pohrvaten čifut Grünhut in Moser, semitsko grmanska korenina. Pak akopram nas to v srce peče, to moramo z lahko vestjo reči, da smo storili svoje, da smo se borili, se borimo in se bomo borili za svoja prava, vsaj s toliko hrabrostjo kakor starčevičevska pasmina, ki je hrabra z jezikom in s surovostjo, a sicer se nič ne ve o nje pogumu. Največja hrabrost nje dozda se je pokazala v požganji „Obzora“. In če nam od roke, kakor pri starčevičevskih Hrvatih, katerim menda pečena piščeta v torbe leté, to se vendar v svojem tisočletnem boji z nemštvom nijsmo dali potlačiti, in kakor hitro je zasvetila iskra slobode, vstali smo tudi Slovenci na noge, ter smemo reči, da nijsmo rok križem držali. Vprašam g. hrvatskega pisatelja, kakošna je to taktika, da se iz tobože Hrvat Slovencev norčuje in ruga, da némamo lastne univerze, po tem takem nas drže za postopače, da se ne brigamo za višje šole, no, ko je „Slov. Nar.“ v svojem času samo spomnil o tem, uže je za-

kričala ista „Sloboda“ in z njo vred vse zagrizeno gnjezdo starčevičijansko, kakor mlade srake: „Kranjci“ kaj hočete z univerzo, u Zagrebu je mesto za to? Da pa starčevičevski pisatelj pravi, na Kranjskem se podučuje v ljudskih šolah več nemški kot slovenski, je to ali nevednost ali laž, ali pa oboje vskup. Ako je pisatelj tak lažnik, to ga nam nij treba v tej stvari podučiti, akoli pak iz nevednosti tega nezna, da so naše ljudske šole na Kranjskem vendar toliko slovenske, da našega naroda otroci slovenski čitati znajo barem toliko kot hrvatski, tako naj gospod pisatelj nigdar več ne prime za peró, da popisuje kranjske ljudske šole.

Še celo na slovenske državne poslance se je spustil „šušackin puer“ ta pravcati politični obad. Kar se nam Slovincem očita, da smo pod tujčeto peto, lahko se reče i starčevičevskim Hrvatom: E, kje je vaša velika Hrvatska od Tirolov do Bolgarije? Od vas pro-vane Srbe smo mi občudovali v boji s Turkom, vas Starčevičevce smo videli le v Rakovci.

Zdaj pa še eno. Gospod pisatelj starčevičevskega pisma pravi, da so i sami mali obrtniki na Kranjskem večji del „nemškutarji“. To nij istina. Ravno mali obrtniki pokazali so pri mestnih volitvah ljubljanskih in družih sijajno, da so pravi rodoljubi, in to uže nekaj let sem. Samo ne vem, kje je pisatelj vse to zajemal. Čudno in nevarno se mi pa vidi, da pisatelj pri tej priložnosti hvali žide v Hrvatskeji živeče, da so narodnjaki. Pač žid bi se prodal za najmanjši kos kruha, in zares žalostno je, da Hrvatje tiče tako globoko v židovskih pesteh, da niti ne uvidjajo nevarnosti, katera jim preti od židovskega trgovstva. Za dobiček jud prav rad barvo zamenja ali značaje nji. Semita uže nikjer ne marajo. Le berite kaj je v Berlinu Treitschke o judih govoril. —

Koncem naj pristavim: Vsak Slovenec hrvatski narod in hrvatske narodne može visoko ceni in Hrvatsstvu lepo bodočnost želi. — Ali starčevičevskih „puerov“ mi ne identificiramo s Hrvatsvom. Ti so mu rak-rana.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 19. februarja. Budgetni odsek je sprejel dr. Vošnjakovo resolucijo glede uvedanja slovenskega kot učnega jezika v srednjih šolah z neko izpremembo.

Peticijo mesta Kranja gledé ohranje-

nja gimnazija je budgetni odsek vladi najtoplejše priporočil.

Domače stvari.

— (Ljubljanki občinski mestni zbor) ima denes 20. febr. ob petih popóldne javno sejo. Na dnevnem redu so poročila mestnega magistrata o reklamacijah volilnega imenika, o določitvi volilnega dneva za letošnje dopolnilne volitve v mestni zbor, o volilnih komisijah; dalje poročilo združene sekcije o poduku gledé loterijskega posojila, ki se naj izda, in še več manjših poročil. Potem je tajna seja.

— (Potres.) Iz Idrije se nam piše 18. febr.: Denes zjutraj ob 3. uri 10 min. je bil precej močan potres tukaj.

— (Pri občinski volitvi v Gorjah) v radovljiškem okraji je bil voljen za župana Jakop Žumer s Podhoma, za svetovalce pa gospodarji Jožef Črne iz Mevkuž, Andrej Kobal iz gorenjih Gorij in Andrej Sodja z Aspa.

Tuji.

18. februarja:

Pri Slonu: Domberger iz Tržiča. — Gottwald, Schinz iz Dunaja. — Demžar iz Železnikov. — Lenček iz Loža. — Milavec iz Cerknice. — Neuman iz Zagreba. — Dolenc iz Kranja.

Dunajska borza 19. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	71	gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	72		30	
Enotni drž. dolg v srebru	85		25	
Zlata renta	140		25	
1860 drž. posojilo	841		—	
Akcije narodne banke	307		10	
Kreditne akcije	117		05	
London	—		—	
Srebro	9		35	
Napol.	5		53	
C. kr. cekini	57		65	
Državne marke				

Priporočilo.

Udano podpisani ima čast p. n. čestitemu občinstvu, ki obiskuje kavarne, naznanjati, da je po smrti prejšnjega kavarniškega najemnika g. Karla Favkal-a, prevzel

kavarno „zum Nordstern“

na kongresnem trgu st. 13,

ter prosi se zagotovilo točne postrežbe, izvrstne pijače in velike izbire političnih, humorističnih in ilustriranih časopisov, za mnogobrojno obiskovanje.

Spoštovano

Boštjan Karl,

(55—2)

najemnik kavarne.

Najboljši

salónsk premog

in

(44—14)

razkrojena drva

po najnižji ceni pri

A. Debevci, rimska cesta (Gradišče) 19.

Odpretje trgovine.

Visoko čestitemu občinstvu tukaj in drugod udano naznanjam, da sem odprl čisto novo, najlepše izbrano

trgovino sè suknom, platnom in manufakturnim blagom.

Prosim tedaj, naj me slavno občinstvo počasti sè svojim pogostim pohodom, ker se bodem trudil, vsem naročnikom pošteno in ceno postreči.

Izgledi željenega blaga se rado oddajajo, vnanje naročbe skrbno izvršé.

Priporočajoč se uljudno še enkrat, zazuamlijam sè spoštovanjem

Anton Schuster,

v Ljubljani, špitalske ulice št. 7.

(53—2)

— (Stekel pes.) Poroča se tukajšnjemu nemškemu uradnemu listu iz Krške vasi: Veliko zlega je pred kratkim učinil pri nas neki stekel pes, več ljudi je popadel, ter jih ugrizel. Popadel je tudi neko staro ženko, ki od tistega časa v silnih mukah v postelji brez zdravniške pomoči leži. Uradno je bilo potrjeno, da je dotični pes stekel, za to so ga ubili in vse druge iz cele okolice.

— (Društvo „Slovenija“ na Dunaji) ima denes 21. svečana svojo sedmo redno sejo. Ker so na dnevnem redu važne točke, želeli je mnogoštevilne udeležitve. Zborovanje bode v Zipferjevej restavraciji (prej Schneider) I. Wollzeile. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Iz Prage) se nam pošilja poziv na „Preradovičev večer“ koji priredjuje lit. govor. društvo „Slavia“ zajedno sa lit. akad. društvom „Hrvatom“ u nedelju dne 22. veljače 1880 u prosterijah „Umelecke besede“.

— (Zahvala.) Gospod France Omersa, trgovec v Kranji, poslal mi je, franko Podgrad, 200 kilo lepega semenskega fižola, da ga razdelim osmim potrebnim družinam. — Rad bodem ustregel želji g. darovatelja, kateremu za rodoljubni dar izrekam srčno zahvalo. — Podgrad, dne 18. februarja 1880.

France Šabec, trgovec.

Razne vesti.

* (Upor mej delavci.) Na kratko smo že poročali o delavskem uporu v Scharleyrudniku. O tej stvari poročajo Vratislavski listi: Nekaj delavcev, ki so po svojem mnenju dobili premalo izplačano, prodrlo je takoj ob početku pri izplačevanju vzvišeni kraj, kjer so bili uradniki, od koder so ti pobegnili v rudarsko sobo. Delavci so razbili okna in vrata, uradniki pa so bežali v magacin, ter vrata za soboj utrdili s sodi. A tudi tu so delavci vrata polomili in vlomili notri, kjer jih je pa hotel neki rudar umiriti. Za ta svoj trud je dobil udarec v obraz, delavci pa so prodrli v magacin. Uradnikom nij zdaj družega preostajalo, nego preboriti se skozi uporno delavsko gnječo, a marsikdo izmed njih je bil ranjen. V magacinu so pa pustili kaso, v katerej je bilo okolo 20.000 mark, a delavci so jo popolnem izpraznili. Ko so delavcem ušli uradniki, lotili so se prvi orodja, poslopij in družega, ter vse polomili in razrušili, tudi knjige. Pozno so se le prišli vojaci, ter na krvavem bojišči napravili mir.

* (Vojašnica porušila) se je dne 9. t. m. v Belicos-Vilave v Carigradu in pod svojimi razvalinami zakopala nad pet sto ljudi. Dvesto častnikov in vojakov je ostalo mrtvih, okolo 300 mož je bilo več ali manj ranjenih. Vojašnica je bila še le pred kratkim a slabo zidana in je bila nesreča tem silnejša, ker še nij bila vojašnica dozidana, odri so okolo in okolo še stali in zavirali rešitev unesrečencev. Za zidanje vojašnice so porabili slab in surov smerekov les. Najpreje se je udril strop ene sobe, potem stena in na to celo poslopje ravno tačas, ko so vojaki zbrali se k obedu. Stokanje in kričanje unesrečenih je bilo neizrekljivo.

Poslano.

Odgovor na osebne napade in v zadevi cerkvenega petja.

Nekateri proti-ecelijanci so se podali pod poveljništvo „Brencelna“ in rešpektorjeve kuharice, kakor je razvidno iz novejšega „Slovenčevega“ dopisa „župnika od Škofje Loke“, in ker od petja nič ne vedo povedati, so se zakadili, kakor srčeni v mojo osebo, zato ker sem zagovarjal lepo ecelijansko petje, ne pa njim toliko priljubljenih „gassenhauerjev“. Na otrobi, ki jih veže „župnik od Škofje Loke“, bi prav gotovo nič ne odgovarjal, ko bi on po krivici ne ščuval duhovščine zoper mene, potem me pa še hoče nekaj od kršanske ljubezni podučevati. V

tako resnej stvari si pa štejem v dolžnost odgovoriti. „Odi profanum vulgus et arceo“ sem dostavil v prvem „poslanem“, v katerem sem pojasnil, kako nepošteno je, da se osebe in cele spoštovane družine v **privatnem življenju**, očitno in surovo po časnikih napadajo in družbinske skrivnosti razglašajo (kakor se je posebno godilo po rešpektorjevi kuharici). Od Horacija piše eminentno **katoliška** Binder-jeva realencyclopädie: „Die vier Bücher Oden und ein Buch Epoden, die uns übrig geblieben sind, bleiben immer treffliche Muster in dieser Gattung“. Iz onega slavnega Horacijevega izreka (Odi profanum vulgus et arceo) pa hoče dopisnik od Škofje Loke trojno orožje zoper mene skovati. Prvič: Horacij je bil ajdovske vere; drugič: „profanum vulgus“, pravi dopisnik, smo mi duhovni, ki nismo s teboj ecelijanci; tretjič: „odi“ pomeni sovraštvo, katero kršanska vera prepoveduje. Pa vse trojno je ničevno. Na prvo je že Binder odgovoril. Na drugo naj si išče župnik od Škofje Loke (če se mu ljubi) pojasnila v prvem boljšem komentarju Horacijevih ôd. Nam je učeni profesor Ahn v osmi šoli izrek razložil: „Odi profanum vulgus et arceo, dieser berühmte Spruch bedeutet: Ich halte mich fern vom Gemeinen, Pöbelhaften“. Tedaj ni treba ravno na osebe misliti. Iz tega se tudi razvidi, da „odi“ ne pomeni sovraštva, in da je katoličanu vsaki čas ta izrek rabiti, ne le pripušeno, ampak tudi njegova dolžnost. Da pa župnik od Škofje Loke tako slabo Horacija razlagati zna, tega nikakor nisem jaz kriv. Vsaj tudi logike ne pozna, ali pa nemško ne umé, kar bom precej dokazal. Slavni župnik Witt, od Pija IX. počasten s častnim naslovom „doktor“ za velike zasluge v cerkveni glasbi, je pisal o Riharjevih pesmih: „Es liegen der Redaktion eine Menge Richar-scher Lieder vor, sämtlich unter aller Kritik etc.“. Ktere pesmi in koliko jih je Witt imel pred seboj, mi ni znano, ker jih mu nisem jaz v presojevanje poslal. Pod Riharjevim imenom je na svetlo prišlo čez 600 pesem, mej temi tudi **nekaj** dobrih, kar sem jaz trdil v „Narodu“. Witt pa nikakor ne pravi, da ima vse pred seboj, tedaj tudi od tistih nič ne reče, kar jih videl ni. Kar jih je pa Witt pregledal, pravi on sam, niso za cerkveno rabo. Zdaj pa poslušajte logiko župnika od Škofje Loke: Witt pravi „sämtlich unter aller Kritik“, Aljaž pa „veliko dobrih“ — ergo Aljaž več vé kot Witt etc. To je logika za rešpektorjevo kuharico, ne pa za mestnega župnika! Pa ni čuda, če mu logike manjka, vsaj še „diktando“ ne zna, ali pa je noče znati, kajti jaz sem vselej pisal: **nekaj** Riharjevih pesmi je dobrih, on pa je v „Slovencu“ prestrojil, da sem pisal: **veliko** je dobrih in iz popačenih besedi poskuša meni nedoslednost očitovati, in se iz mene norčevati, s kako pravico, to je vsacemu jasno. Popolnoma neresnično je, da imam pri zaupnici do g. Foersterja kaj družega opraviti, kakor da sem jo podpisal. Loški župnik bi moral vendar toliko resničnosti imeti, da bi tja v en dan po svetu od mene ne pisaril, kar ni res. Presojevali smo po Wittu **objektivno** Riharjeve pesni njegovo osebo pa pri miru pustili, kakor se **splah smejo literarni izdelki presojevati**, brez da bi osebna čast pri tem kaj trpela. Pa tega „Slovenčev“ župnik še ne vé, dasiravno se starejega dela kot jaz in zato zdihuje: „Riharja tako grdo napadate, a on se v grobu ne more braniti niti odpoditi Vaših neolikanih petá z gomile, katero nad njim teptate tako neusmiljeno.“ (O, ubošček!) — Loški župnik meni očita, da sem še mlad in hude krvi, ali iz njegovega dopisa veje veliko večja strast, ker v celim dolgem sestavku nij nobene pozitivne ideje, ampak vseskozi goli napadi na mojo osebo. Ker mi očita, da za petje še nič storil nijsem, o tej reči od sebe ne bom sam pravil, vedo pa to moji mnogobrojni pevcí v semenišču, deloma tudi poznejše. Zelo mikavno je njegovo naslednje modrovanje: Cerkevna postava, da se mora pri slovesni peti maši latinsko peti, ne velja, zato, ker je on in nekateri drugi ne spol-

nujejo. Na ta način še zna ta mož marsikatero druge cerkvene zapovedi „brevi manu“ odpraviti, ker jih nekateri ljudje ne držé. Če ima pa dovoljenje (ne vem, kje in kedaj ga bi bil dobil), zakaj se nam od kompetentnega mesta v Ljubljani ne naznani tako dovoljenje tudi za nas in prepira bo konec. — Temu dopisniku je nekdo še celo raco natvezil, da naš ožak Witt sam je uže začel zoper ecelijanstvo pisariti. — Toliko v obrambo svoje osebe sicer se pa ne bom bal vsestranskih napadov, dokler se bom potegoval za tako dobro in pošteno reč, kakor je ecelijansko petje, ter se tolažil z izrekom: „Viel Feind, viel Ehr!“

Jakob Aljaž, župnik.

Eksekutivne dražbe

dne 23. februarja:

Premogokop Orle (2) v Ljubljani (800); Fran Rebolj (1) iz Primskovega (1475) v Kranji; Vincenc Klier (2) v Ljubljani; Vincenc Boben (2) v Ljubljani (293); Ivana Langar (3) v Ljubljani, hiša; Ignacij Ceč (3) v Ljubljani, premogokop; Fran Prše (1) iz Šmarjete (3270) v Mokronogu; Grajščina Neudorf (2) v Ljubljani; Josip Bedenk (3) iz Šmartna (1345) v Kranji.

Dne 24. februarja:

Janez Uršič (2) iz Slapa (419) v Vipavi; Jože Rozman (2) iz Luž (845) v Kranji; Janez Rebec (1) iz Radohove vasi (40) v Postojni; Jera Danič (1) iz Velesovega (4800) v Kranji; Anton Bulec (1) iz Prelog (2050) v Mokronogu; Andrej Juvančič (1) v Loži (3700); Andrej Bajec (1) v Vipavi (1433).

Umrli so v Ljubljani:

17. februarja: Jera Japelj, gostaška, 84 let, v ko'odvorskih ulicah, št. 26. za slabostjo.

V deželnej bolnici.

14. februarja: Elizabeta Stibil, gostaška, 73 l., za rakom.

15. februarja: Marija Zupančič, delavca hči, 8 leta, za difteritis. — Jera Skodlar, gostaška, 70 let, za marasmom. — Andrej Zebre, črevljar, 28 let, za pljučno vnetico. — Mina Maček, gostaška, 56 let, za pljučno tuberkulozo.

V vojaškeji bolnici.

13. februarja: Pavel Kristofik, nadkanonir, 22 let, za pljučno tuberkulozo.

Tuji.

19. februarja:

Pri Slonu: Herz, Gelles iz Dunaja. — Mitteregger iz Bojaka. — Schwelwig iz Pulja. Pri Maličeti: Engel, Drechsler, Böheim, Vogl, Donath, Sturmthal iz Dunaja. — Bohorič iz Trsta. — Berger, Ransburg iz Gradca. — Gottfried iz Kočevja. — Kübl iz Dunaja. Pri bavarskem dvoru: Jaklič iz Kočevja. Pri avstrijskem cesarji: Spieler iz Št. Petra.

Oznanilo.

Vsled dopisa c. kr. deželne vlade dne 15. t. m. št. 933 bode prihodnji ponedeljek, to je, 23. t. m. v Višnji gori živinski semenj.

(58—1)

Mestna županija.

Dva mlada gospoda,

jeden c. kr. okrajni sodnik, drugi lekarnik, želita se zavoljo ženitve seznaniti z gospodičnami, katere so lepega ponašanja in dobrega srca. Liste s fotografijami naj izvolé pod naslovom: G. in K., Priedor, (Bosna), poslati.

(54—2)

Štev. 1871.

(51—2)

Razglas.

Zalaganje kamnoseške potrebščine iz tržaškega kamena in delo pri napravi hodnega tlaka na starem trgu in v sv. Florijana ulicah se bode

v četrtek dne 26. februarja 1880 dopoldne ob 10. uri

na pismene ponudbe oddalo.

Načrt, pogoji in proračun leže v mestnem stavbenem uradu in se za pečatene ponudbe do zgoraj omenjene ure pri mestnem magistratu sprejemajo.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 15. februarja 1880.

Župan: Laschan l. r.

vojaki in njih odtrgani udje. Vse je hitelo k carskejski palači, tri kompanije vojakov pa so takoj ves prostor okoli zaprle. Meje razpokam je carinja ležala v postelji in spala, upa se tedaj, da nij ničesa čula in da to njenemu slabemu zdravju ne bo škodilo. Car je govoril v zimskejski palači zbranim častnikom: „Bog me je zopet rešil!“ Vse se je plakalo od bolesti. Gotovo je to, da so to grozno zločinstvo učinile samo osebe, katerim so znane carjeve navade in prostori njegove palače. Vsi evropski vladarji so ruskemu carju čestitali na njegovej res čudovitejši rešitvi.

Nova črnogorsko-turška meja, katero Italija posreduje na mesto Plave in Guzinja, je baje ta-le: Pričenja se pri zalivu Kastriati in se razteza do Sema, potem do gore Vizitor in od tod do reke Lima. A Črna gora zahteva še okraj Merković na Jadranskem morju. Temu se pa Turčija ustavlja.

Bolgarski eksarh je zahteval od turške vlade ferman ali ukaz, da se izvede neodvisnost bolgarske cerkve. Zahteva tudi, da bode imel eksarh pravico odločevati v verskih stvareh tudi v okrajih z mešanim prebivalstvom.

Italijanska zbornica je zopet volila Farinija svojim predsednikom.

Angleški poslanik v Carigradu, sir Henry Layard, je v zadnjem času tako slabo politiko delal in intrigiral, da ga bode njegova vlada odpzvala domov, v Carigrad pa poslala sir Henri D. Wolffa. Layard je s svojo surovostjo pri sultanu Angleže omrazil in tako škodoval Beaconsfieldovim planom, pospeševal pa nehote ruski upliv.

Dopisi.

Z Dunaja 19. febr. [Izv. dop.] (Slovenska resolucija. — Novi naučni minister Conrad in ustavoverci.) Dr. Vošnjakova resolucija o uvedeni slovenskega kot učnega jezika v srednjih šolah v deželah, kjer Slovenci prebivajo, je bila z malo spremembo končena vendar sprejeta. Ta „izprememba“ je ugotovitev besedij „nach massgabe der vorhandenen lehrbehelfe“ — „kolikor pripuščajo učni pripomočki, ki so.“ — Če se bode resolucija tudi v zbornici sprejela, t. j. če tačas ne bo slučajno dosti poslancev od desnice v seji manjkalo, kadar ta resolucija na vrsto pride, — ležeče je in bode itak največ na tem, ali bode vlada hotela in dobro voljo imela izvesti princip resolucije ali ne. Če ga precej le „po teh pripomočkih, ki uže so,“ izvesti hoče, smo uže lahko zadovoljni za začetek in potem bomo počasi skrbeli, da vladi več slovenskih „učnih pripomočkov“ pripravimo in na roko damo.

Denes je bila seja budgetnega odseka tudi v drugem oziru jako interesantna. Novi naučni minister Conrad se je prav dobro obnašal. Nemški ustavoverski poslanci so ga namreč pritiskali in interpelirali ter interpelirali, da bi iz njega spravili kako obljubo, da bode v duhu Stremayrovem v naučnem ministerstvu dalje delal. Conrad pa tega nij hotel obljubiti. Rekel je: Zagotavljam vas, da nij kmalu koga, ki bi bil bolj sprejemljiv za interes vseh narodnostij kot sem jaz: To je moj program in ob enem nalog vlade. Potem je prosil, naj se mu malo zaupa, on si je svest dolžnosti poštenega moža, ki ne obeta več kot kar hoče izpolniti. Potem je naglasil, da je treba denarja varovati tudi pri šoli, bolj počasen tempo vzprijeti, kajti kot upravni uradnik je on dosti uboštva in bede in težkih bremen, ki ljudstvo taró videl, da gotovo ne more tudi ozira na ščedljivost z vida puščati.

Te poštene besede je minister Conrad rekel. Potlej so se ga ustavoverci še lotili in

ga stiskali s „Stremayrovim duhom“. Ali on je stalno in trdovratno molčal. Ustavoverci so se silno jezili.

Iz Klanske okolice v Istri v Koperskem okraju 15. februarja. [Izviren dopis.] Cerkev v Klanci je uže silno oslabela, tako, da bode skoro nevarno v njo hoditi in službo v njej opravljati. Kar je pod streho in nad stropom lesa, je tako prepasano, da nij streha gotova več, da stoji en dan ali dva. Vprašam: kaj bi bilo, če bi ta streha pala mej božjo službo? Kar pa Bog obvaruj! Pod to kaplanijsko cerkev spada pet vasij: Klanec, Beka, Ocizla, Petrijine, Prešnica. In iz vseh teh vasij se tukaj v Klanci pokopuje, krščuje in poročuje. To pa ne samo zdaj en čas, ampak več, nego 220 let. Ali se ti ne bode čudno zdelo, dragi bralec, da komuna Prešnica tej potrebnej cerkvenej popravi z vso strastjo nasprotuje? Nasprotuje se popravi cerkve s tem izgovorom: mi imamo svojo cerkev doma. Jaz pa vas vprašam: dragi vaščani, kaj vam pomaga vaša cerkev. Ne romate li vsako nedeljo in vsak praznik v Klanec k božji službi? In romati boste morali še dosti in dosti let, predno svojega duhovna dobite. Na večkratno vaše trkanje vam nij bil li vselej odrečen?

Na povelje prečastitega g. Jana, dekana iz Doline, poklical je naš obče spoštovani župnik g. Svet vse župane gori imenovanih vasij zaradi te silno potrebne poprave kaplanijske cerkve. Skoraj vsi so bili zadovoljni razen gori omenjene Prešnice. Mislim, da v kratkem času bode cerkveno oskrbnitvo prisiljeno se obrniti do okrajnega glavarstva v Koper.

Iz Zagreba 18. februarja. [Izv. dop.] „Obzor“ je pisal ondan, ko se je ban Mažuranić povrnil, preje nego je mislil, z Dunaja, kakor ste opazili v današnjem listu in pristavili, da tega ne razumete, da se vsi zagrebški proroki hranijo s kiselim zeljem, a uže isti dan je ves Zagreb znal, da ga bo „Obzor“ sam jel: „kiselo zelje“.

Ban Mažuranić namreč néma toliko energije, da bi Hrvate pripravil za finančno nagodbo, takovo, kakor je Magjari želijo, pa zato mora odstopiti, in prišel bo drugi, kateri bo bolje umel mahati z bičem in kateri bode Hrvatom dokazal, kako krivo imajo, če mislijo, da se jim godi krivica v bratinskejski zvezi z Magjari.

Da bi Mažuranić demisijoniral zbog vojne krajine, o tem nij govora, odstopiti mora, ker vé in čuti, da sedanja saborska večina z lepega ne odustane od svojih na najnižje stanje skrčenih terjatev, a z grdim je nečće siliti, to bode uže storil njegov naslednik, če se bo zval grof Laci Pejačević, grof Szapary ali kako drugače.

Toliko je gotovo, da odstop Mažuranićev v sedanjih okolištinah ne pomeni nič kaj dobrega za Hrvate.

Domače stvari.

— (O vprašanji cerkvenega petja) in kar okoli njega visi, bere se v današnjem našem listu uže tretje „poslano“. Mi želimo, da bi bilo zadnje. Mi sami se v ta prepripijmo nič mešali, temuč le prijatelju besedo dali in prostor, a tudi denes ne stopamo iz svoje rezerve k stvari, temuč izrekamo le željo, da naj ta reč odslej osobni značaj izgubi, naj iz političnih in „humorističnih“ (?) listov izgine, ter naj se stvarno in objektivno v strokovnjaškem organu „Cerkvenem glasbeniku“ pa morda v „Danici“ dalje razpravlja.

— („Sokolov“ zabavni večer) „jour fix“, samo za ude, je denes zvečer v „Bierquelle“. Reditelj F. Mulaček.

— (Popravek glede učiteljskih pripravnišči.) V „Slovenskem Narodu“ je v poročilu iz budgetnega odseka o učiteljskih pomota. Dr. Vošnjak nij zahteval za Koper slovenski učni jezik, ker so tam uže itak slovenske paralelke na preparandiji. Kazal je pač na Koper, da je mogoč slovenski kot učni jezik zraven še dveh drugih, hrvatskega in italijanskega.

— (Iz Rádovljice) ima graška „Tagespott“ od 19. febr. dopis o gimnaziji v Kranji. Dopisnik pravi, da je odbijalni osorni odgovor Stremayrjev dr. Vošnjaku v budgetnem odseku vsled njegovega (Vošnjakovega) „vmešavanja v kranjske stvari“, to je, zaradi njegove interpelacije glede razpusta gimnazija v Kranji na Gorenjskem sploh zadovoljil. (Die abfertigung seitens des herrn unterrichtsministers hat in Oberkrain allgemein befriedigt.) Dopisnik dalje trdi, da je gimnazij v Kranji nepotreben itd. — Dopisnik zagrizene nemčurske barve, kateri očita dr. Vošnjaku „vmešavanje“ v kranjske stvari, menda ne vé, da je dr. Vošnjak tudi kranjski deželni poslanec in deželni odbornik, dalje dopisnik ne vé, da po direktnih volitvah vsak državni poslanec ne zastopa le svojega volilnega okraja, temuč vse avstrijske okraje, in koncem nemčurski zagrizenec nečće vedeti, da mi narodni Slovenci v narodnih rečeh ne poznamo nobene meje mej Kranjskim in slovenskim štajerjem. Sicer smo pa prepričani, da ta zlobni in lažnjivi dopisnik nij Rádovljčan niti ne Gorenjec, temuč kakov tuj pritepenec, ki je pa nesramen dovelj, da gre v imenu Gorenjcev po svetu lagat.

— (Novačenje vojakov) ali rekrutiranje se bode na Kranjskem letos tako-le vršilo: Za Dolenjsko: V Ljubljani dné 12. in 13. marca; v Kámeniku 15. do 22. marca; v Litiji od 24. marca do 2. aprila; v Krškem od 5. do 10. aprila; v Novem mestu od 12. do 17. aprila; v Črnomlju od 19. do 22. aprila; v Kočevji od 24. do 30. aprila. Na Gorenjskem in Notranjskem: od 4. do 10. marca v Ljubljani; od 12. do 20. marca v Kranji; od 22. do 24. marca v Rádovljici; 12. in 13. aprila v Vipavi; od 15. do 17. aprila v Postojni; 19. in 20. aprila v Ilirskejski Bistrici; od 22. do 27. aprila v Logatci.

— (Pri občinski volitvi) v Bledu je bil voljen županom gospodar Anton Vester iz Zagorice, svetovalcem pa gospodarja Ivan Mandeljc iz Mlina, Anton Burja iz Rečice in Ivan Smolej z Bleda.

— (Požar.) V hiši Lebeničnikovej v Lebenici, okraja kameniškega, je nastal dne 7. t. m. požar, ki je upepeljil streho njegove hiše, in več drugih stvari. Škode ima 300 gl., a zavarovan nij bil. Ogenj je nastal baje vsled tega, ker so neprevidno na peči lan sušili, ki se je vnel.

— (Mačka za žigalka.) V Brezovici poleg Ljubljane je 13. t. m. mačka, ki se je v peči grela, vnela se, skočila ven in naravnost pod streho na pristavi, mej senó. Seno se je takoj vnelo, in ogenj se je kmalu prijel tudi dveh sosednjih hiš in drugih gospodarskih poslopij, ki so do tal pogorela. Gospodar Ivan Sever ima škode 1000 gl., Valentin Sever pa 500 gl. Zavarovana sta bila vsak za polovico svoje škode.